

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de 1990’lı yıllarda özellikle bölge illerinde binlerce insan zorla kaybettirilmiştir. Zorla kaybettirilenlerin yakınları, aileleri, insan hakları aktivistleri, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler defalarca kayıpların akıbetlerinin açığa çıkartılması için Meclis’e başvuruda bulunmuş, çözüm bulunamamıştır. Birleşmiş Milletler tarafından 20 Aralık 2006’da kabul edilen 2010 tarihinde yürürlüğe giren “Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme”yi Türkiye imzalamamış, Türkiye’de yaşanan zorla kaybettirilmelere dair hiçbir adım atmamıştır. Kayıp yakınları, aktivistler, insan hakları dernekleri 27 Mayıs 1995’ten beri Cumartesi Anneleri/İnsanları olarak her hafta Galatasaray Meydanı’nda buluşmaya, kayıpların akıbetlerini sormaya devam etmektedir. 25 Mayıs 2024’te 1000. kez kayıp yakınlarının akıbetini soracak olan Cumartesi Annelerinin/İnsanlarının taleplerinin dinlenmesi, Türkiye’de bütün kamuoyu vicdanını derinden yaralayan zorla kaybettirme vakalarının detaylı olarak araştırılması, arkasındaki güçlerin aydınlatılması ve zorla kaybettirilenlerin akıbetlerinin açığa çıkarılması amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz. **22.05.2024**

Dilan KUNT AYAN

Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

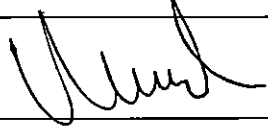
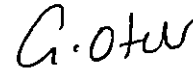
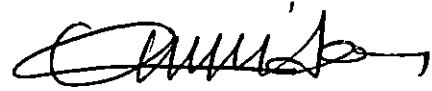
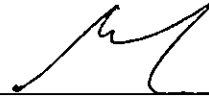
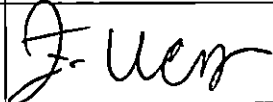
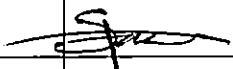
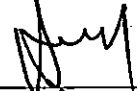
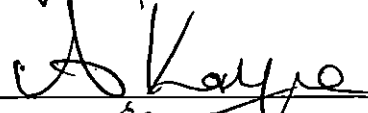
1990’lı yıllar boyunca binlerce insan zorla kaybedildi. Evlerinden, iş yerlerinden çıkarken, sokakta yürürken, seyahat ederken, birdenbire ortadan kaybolan ve bir daha haber alınamayan bu kişilerin bulunması için yıllardır aileleri başta olmak üzere birçok insan hakları aktivisti mücadele yürütmektedir. Türkiye’de bu mücadelenin en görünür yüzü yıllardır çocuklarını, eşlerini, sevdiklerini arayan Cumartesi Anneleri/Cumartesi İnsanlarıdır. 27 Mayıs 1995’ten bu yana tanıdıklarını arayan Cumartesi Anneleri/İnsanları her Cumartesi Galatasaray Meydanı’nda oturmakta ve zorla kaybedilen kimselerin akıbetini sormaktadır. Bununla beraber her hafta Cumartesi Diyarbakır İnsan Hakları Derneği’nde (İHD) de Diyarbakır Kayıp Yakınları, yakınlarının akıbetini sormaya ve onları aramaya devam etmektedir.

L

Zorla kaybettirmelerin bir politika olarak birçok ülkede uygulanmaya başlanması ile beraber Birleşmiş Milletler bu konuya dair bir sözleşme hazırlamıştır. “Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme” 20 Aralık 2006 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Sözleşme, 23 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeyi 90’dan fazla devlet imzalamıştır. 25 devlet ise bütün usuli işlemleri yerine getirerek taraf olmuştur. Sözleşmenin birinci maddesine göre “zorlanmış ortadan kaybolma insanlığa karşı bir suçtur” ve sözleşmenin ikinci maddesi “zorla kaybedilmeyi” şöyle tanımlamaktadır; “Bu Sözleşme’nin amaçları açısından “zorla kaybedilme” terimi, kişilerin, Devlet adına görev yapan veya Devletin yetkilendirmesi, desteği ve bilgisiyle hareket eden kişiler veya gruplar tarafından tutuklanması, gözaltına alınması, kaçırılması veya başka herhangi bir biçimde özgürlüklerinden yoksun bırakılması; ardından söz konusu kişilerin kendi fiillerini reddetmeleri veya kaybolan kişinin nerede ve ne durumda olduğunu gizlemeleri ve sonuçta kayıp kişinin hukukun koruması dışında kalması durumunu anlatmak amacıyla kullanılır.”

1990’lı yıllar boyunca Türkiye’de binlerce insan zorla kaybettirilmiş, kendilerinden bir daha haber alınamamıştır. Bu konuya dair ailelerin ve insan hakları aktivistlerinin de çağrılarına rağmen Türkiye “Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme” isimli sözleşmeyi imzalamamış, zorla kaybedilenlerin akıbeti açığa çıkarılmamıştır. 2011 yılında 12 kayıp yakını ile görüşen dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan “Kayıp yakınlarının acılarını dindirmek için hükümet olarak her türlü adımı atacıklarını” söylese de aradan geçen 13 yıla rağmen kayıpların akıbetine dair hiçbir adım atılmamıştır.

Dünya Uluslararası Kayıplar Haftası her yıl 21-27 Mayıs tarihleri arasında anılmakta, dünyanın her yerinden insanlar kayıpların akıbetini sormaktadır. Bu sene bu haftaya denk gelen 25 Mayıs’ta Cumartesi Anneleri/İnsanları 1000. kez kayıplarını sormak üzere toplanacak, adalet taleplerini yeniden dile getirecekler. Binlerce kayıp yakınının, aktivistlerin, insan hakları savunucularının uzun bir süredir dile getirdiği bu adaletsizlik Türkiye halklarının vicdanında bir yara olmaya, insanların yas tutma hakkının ellerinden alındığı büyük bir adaletsizlik yaratmaya devam etmektedir. Tüm bu sebeplerle bir an önce zorla kaybedilenlerin akıbetinin açığa çıkarılması, Cumartesi Annelerinin/İnsanlarının taleplerinin dinlenilmesi ve harekete geçilmesi için meclis araştırma komisyonu kurulmasını arz ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	